

Na rokovanie vlády SR
Dňa 5. mája 2021
K materiálu č. 5903/2021
K bodu č. 3

STANOVISKO

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (tlač 455)

I.

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (tlač 455) predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Milan Krajniak podľa § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení zákona č. 399/2015 Z. z.

II.

Cieľom poslaneckého návrhu zákona je zvýšenie ochrany základných ľudských práv a slobôd prijímateľa sociálnej služby

1. úpravou práva prijímateľa sociálnej služby v zariadení na určenie dôverníka (bez formálnych náležitostí), ktorému bude poskytovateľ sociálnej služby povinný oznamovať použitie a zápis použitia telesných a netelesných obmedzení prijímateľa, doručiť jednostrannú výpoveď zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, ako aj písomné upozornenie na možnosť výpovede zmluvy o poskytovaní sociálnej služby z dôvodu hrubého porušovania povinností vyplývajúcich zo zmluvy,
2. rozšírenie okruhu osôb, ktorým má poskytovateľ sociálnej služby povinnosť oznámiť použitie prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia prijímateľa sociálnej služby o dôverníka prijímateľa a v prípade povinnosti informovania o zápise tohto obmedzenia o zákonného zástupcu, dôverníka a opatrovníka prijímateľa sociálnej služby,
3. zavedením nemožnosti poskytovateľa sociálnej služby a jeho zamestnanca byť ustanovený za opatrovníka, s cieľom zamedziť konfliktu záujmov medzi opatrovníkom a opatrovancom – prijímateľom sociálnej služby, pričom tento zákaz sa nevzťahuje na poskytovateľa sociálnej služby alebo jeho zamestnanca, ktorí boli za opatrovníkov ustanovení súdom pred 1. júnom 2022,
4. rozšírením okruhu osôb, ktorým je poskytovateľ sociálnej služby povinný doručiť do vlastných rúk jednostrannú výpoveď zmluvy o poskytovaní sociálnej služby o zákonného zástupcu, dôverníka a opatrovníka prijímateľa sociálnej služby,
5. novou úpravou možnosti jednostranného vypovedania zmluvy o poskytovaní sociálnej

služby z dôvodu hrubého porušovania povinností vyplývajúcich zo zmluvy zo strany prijímateľa sociálnej služby iba po predchádzajúcom písomnom upozornení, doručenom prijímateľovi sociálnej služby a zákonnému zástupcovi, dôverníkovi a opatrovníkovi prijímateľa sociálnej služby do vlastných rúk,

6. nahradením pojmu „nepretržitý dohľad“ pojmom „dohľad“.

Návrh zákona bude mať, podľa skupiny poslancov, pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu a nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, na služby verejnej správy pre občana ani na informatizáciu.

Návrh zákona je podľa skupiny poslancov v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a s predpismi Európskej únie.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky odporúča vláde Slovenskej republiky vysloviť **súhlas** s predloženým návrhom skupiny poslancov po zapracovaní pripomienok uvedených v stanovisku vlády.

III.

Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky prerokovala návrh skupiny poslancov dňa 3. mája 2021 a odporučila vláde Slovenskej republiky vysloviť s predloženým návrhom skupiny poslancov **súhlas s pripomienkami** uvedenými v časti IV. tohto stanoviska.

IV.

Návrh

Stanovisko vlády Slovenskej republiky

k návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (tlač 455)

Vláda Slovenskej republiky **súhlasí** s návrhom skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (tlač 455), **ak pripomienky a odporúčania uvedené v tomto stanovisku budú v návrhu zohľadnené a zapracované:**

1. V čl. I sa pred bod 1 vkladajú nové body 1 a 2, ktoré znejú:

„1. Nadpis § 6 znie:

„Práva a povinnosti fyzickej osoby pri poskytovaní sociálnej služby“.

2. V § 6 ods. 3 písm. a) sa vypúšťajú slová „ochrany jeho práv a právom chránených záujmov,“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

2. V čl. I bode 1 v § 6 ods. 3 písmeno d) znie:

„d) na určenie dôverníka, najmä na účel ochrany jeho práv a právom chránených záujmov; dôverníkom sa môže stať fyzická osoba, ktorá s určením za dôverníka písomne súhlasí a je spôsobilá na právne úkony.“.

Odôvodnenie k bodom 1 a 2:

S cieľom vyhnúť sa možnej kolízii kontaktnej osoby a dôverníka prijímateľa sociálnej služby, ktorého účelom je najmä pomoc pri výkone práv a právom chránených záujmov prijímateľa, sa navrhuje tento účel vypustiť u kontaktnej osoby a doplniť u dôverníka. Zároveň sa navrhuje z návrhu vypustiť ustanovenie upravujúce, že na určenie dôverníka sa nevyžaduje súhlas opatrovníka, nakoľko takáto úprava nie je, aj vzhľadom na znenie osobitnej časti dôvodovej správy potrebná, a súčasne môže vzbudzovať dojem, že napr. pri určení kontaktnej osoby je takýto súhlas opatrovníka potrebný.

Vzhľadom na potrebu minimálnej miery formalizácie právneho vzťahu medzi prijímateľom sociálnej služby a dôverníkom, ktorej dôvodom je jednoznačnosť identifikácie dôverníka zo strany poskytovateľa sociálnej služby pri zákonom ustanovených povinnostiach, sa navrhuje ustanoviť písomnú formu súhlasu fyzickej osoby s jej určením za dôverníka.

Úprava nadpisu § 6 je reakciou na úpravu v novo navrhovanom odseku 5 v § 6.

Súčasne sa navrhovaným znením stáva bezpredmetnou legislatívno-technická úprava nesprávne zvolenej legislatívnej techniky pri použití odkazu 28 na poznámku pod čiarou.

3. V čl. I sa za bod 1 vkladá nový bod 2, ktorý znie:

„2. § 6 sa dopĺňa odsekom 5, ktorý znie:

„(5) Prijímateľ sociálnej služby je povinný poskytovateľovi sociálnej služby bezodkladne po určení dôverníka

a) oznámiť osobné údaje dôverníka v rozsahu

1. meno, priezvisko a titul,
2. adresa trvalého alebo prechodného pobytu,
3. rodné číslo, ak je pridelené, a dátum narodenia,
4. telefónne číslo a elektronická adresa,

b) doručiť kópiu písomného súhlasu fyzickej osoby s určením za dôverníka,

c) oznámiť zmeny údajov a skutočností uvedených v písmenách a) a b).“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa ustanoviť povinnosť prijímateľa sociálnej služby oznámiť poskytovateľovi sociálnej služby osobné údaje určeného dôverníka a to z dôvodu, aby poskytovateľ sociálnych služieb mohol plniť povinnosti, ktoré mu zákon ukladá vo vzťahu k dôverníkovi.

4. V čl. I sa vypúšťa bod 2.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Navrhuje sa vypustiť úpravu zákazu opatrovníctva z predmetnej novely a to z dôvodu potreby systémovej úpravy opatrovníctva v Občianskom zákonníku. Znenie navrhované v poslaneckom návrhu jednak vyvoláva pochybnosti o nepriamej novele Občianskeho zákonníka a súčasne nerieši otázku opatrovníctva pri pobytoch v iných druhoch bytových zariadení (napr. zdravotníckych), kde môže rovnako dochádzať ku konfliktu záujmov. Súčasne poslanecký návrh opomína, akým personálnym zdrojom bude nahradený poskytovateľ sociálnej služby v prípade opatrovníctva, keďže samospráva nie je vždy na takúto kompetenciu pripravená.

5. V čl. I bode 4 sa vypúšťa slovo „najneskôr“ a slovo „kalendárnych“, čiarku za slovom „služby“ je potrebné nahradiť slovom „a“.

Odôvodnenie:

Legislatívno-technická pripomienka.

6. V čl. I bode 4 § 10 sa odsek 6 dopĺňa písmenom d), ktoré znie:

„d) blízkej osobe prijímateľa sociálnej služby, ak je súdom ustanovený opatrovník prijímateľa sociálnej služby zariadenie.“.

Odôvodnenie:

V súvislosti s vypustením úpravy zákazu opatrovníctva poskytovateľom sociálnej služby, resp. jeho zamestnancom, je súčasne potrebné vysporiadať sa s úpravou v novelizačných bodoch 4 a 5 poslaneckého návrhu, v ktorých je vylúčená povinnosť poskytovateľa sociálnej služby bezodkladne informovať blízku osobu prijímateľa sociálnej služby o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, v situácii, ak je prijímateľovi sociálnej služby za opatrovníka ustanovený poskytovateľ sociálnej služby.

7. V čl. I bode 5 sa slová „prijímateľa sociálnej služby alebo“ nahrádzajú slovami „prijímateľa sociálnej služby a“ a vypúšťajú sa slová „a vypúšťa sa druhá veta“.

Odôvodnenie:

Povinnosť poskytovateľa sociálnej služby bezodkladne informovať o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby nie je alternatívnou povinnosťou vo vzťahu k zákonnému zástupcovi, dôverníkovi alebo súdom ustanovenému opatrovníkovi prijímateľa sociálnej služby.

Súčasne je potrebné, v súvislosti s vypustením úpravy zákazu opatrovníctva poskytovateľom sociálnej služby, resp. jeho zamestnancom, vysporiadať sa s úpravou v novelizačných bodoch 4 a 5 poslaneckého návrhu, v ktorých je vylúčená povinnosť poskytovateľa sociálnej služby bezodkladne informovať blízku osobu prijímateľa sociálnej služby o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa sociálnej služby, v situácii, ak je prijímateľovi sociálnej služby za opatrovníka ustanovený poskytovateľ sociálnej služby.

8. V čl. I body 6 a 7 znejú:

„6. V čl. I bode 6 v § 74 odsek 15 znie:

„(15) Pri jednostrannom vypovedaní zmluvy podľa odseku 14 je poskytovateľ sociálnej služby povinný doručiť do vlastných rúk

- a) písomnú výpoveď s uvedením dôvodu výpovede
  - 1. prijímateľovi sociálnej služby,
  - 2. zákonnému zástupcovi prijímateľa sociálnej služby,
  - 3. opatrovníkovi ustanovenému prijímateľovi sociálnej služby súdom,²²⁾
- b) kópiu výpovede s uvedením dôvodu výpovede dôverníkovi.“.

„7. V § 74 sa za odsek 15 vkladá nový odsek 16, ktorý znie:

„(16) Poskytovateľ sociálnej služby smie jednostranne vypovedať zmluvu o poskytovaní sociálnej služby z dôvodu podľa odseku 14 písm. a) po doručení

- a) písomného upozornenia na možnosť výpovede z tohto dôvodu do vlastných rúk
  - 1. prijímateľovi sociálnej služby,
  - 2. zákonnému zástupcovi prijímateľa sociálnej služby,
  - 3. opatrovníkovi ustanovenému prijímateľovi sociálnej služby súdom,²²⁾
- b) kópie písomného upozornenia na možnosť výpovede z tohto dôvodu do vlastných rúk dôverníkovi.“.

Odôvodnenie

Návrh reflektuje na diskusiu členov Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky, ktorá sa uskutočnila dňa 4.5.2021. Obdobné požiadavky na úpravu zazneli aj v pripomienkach subjektov, ktoré uplatnili pripomienky v rámci medzirezortného pripomienkového konania k odporúčaniu ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Hoci je z právnej úpravy občianskeho práva zjavné, že jednostranný právny úkon adresovaný spôsobuje právne účinky len voči zmluvnej strane (t.j. voči prijímateľovi sociálnej služby resp. v prípade existuje zákonného zastúpenia sa doručuje zástupcovi s účinkami voči zastúpenému), v bodoch 4 a 5 sa zvyrazňuje, že dôverníkovi sa doručuje do vlastných rúk kópia upozornenia na možnosť výpovede a kópia výpovede s uvedením dôvodu výpovede. Pre plynutie výpovednej doby je rozhodujúcou právnou skutočnosťou doručenie výpovede resp. upozornenia zmluvnej strane a nie dôverníkovi.

9. V čl. I sa za bod 7 vkladajú nové body 8 až 12, ktoré znejú:

„8. V § 94c ods. 1 sa vypúšťa písmeno e).

Doterajšie písmená f) až j) sa označujú ako písmená e) až i).

9. V § 94c sa odsek 1 dopĺňa písmenom j), ktoré znie:

„j) plnenie povinností voči dôverníkovi podľa § 10 ods. 6 a § 74 ods. 15 a 16.“.

10. V § 94c sa odsek 2 dopĺňa písmenom i), ktoré znie:

„i) dôverníkovi.“.

11. V § 94c sa odsek 2 dopĺňa písmenom l), ktoré znie:

„l) dôverníkovi.“.

12. V § 94c ods. 3 písm. e) sa za slová „písm. f)“ vkladajú slová „a j)“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Body 8 a 11 nadobudnú účinnosť 1. januára 2022, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

V súvislosti s návrhom na ustanovenie povinnosti prijímateľa sociálnej služby oznámiť poskytovateľovi sociálnej služby osobné údaje určeného dôverníka, a to z dôvodu, aby poskytovateľ sociálnych služieb mohol plniť povinnosti, ktoré mu zákon ukladá vo vzťahu k dôverníkovi (§ 6 ods. 5), je potrebné upraviť aj spracúvanie osobných údajov poskytovateľom sociálnej služby vo vzťahu k dôverníkovi.

10. V čl. I body 8 a 9 znejú:

„8. V § 101 písm. a) piatom bode sa slová „až 19“ nahrádzajú slovami „až 20“.

9. V § 101 písm. e) sa slová „až 19“ nahrádzajú slovami „až 20“.“.

Novelizačný bod 8 nadobúda účinnosť 1. januára 2022 a novelizačný bod 9 nadobúda účinnosť 1. júna 2021, čo sa premietne do článku o účinnosti.

Odôvodnenie:

Návrhom sa upravuje (s účinnosťou od 1.1.2022) § 101 písm. e), ktoré však v znení účinnom od 1.1.2022 neexistuje a správne má ísť o úpravu § 101 písm. a), čo má dopad na zmenu poradia s predchádzajúcim bodom.

11. V čl. I sa vypúšťa bod 10.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

V súlade s návrhom vypustiť diskvalifikáciu z možnosti výkonu opatrovníctva poskytovateľom sociálnych služieb, resp. zamestnancom poskytovateľa sociálnych služieb, sa navrhuje vypustiť aj prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa diskvalifikácia nevzťahuje na poskytovateľa alebo jeho zamestnanca, ktorí boli za opatrovníkov ustanovení súdom pred 1. júnom 2021.

V Bratislave 4. mája 2021